

РОЗДІЛ 6 РЕЦЕНЗІЇ

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2021.27.20>

ЕЛЕКТОРАЛЬНІ ЦИКЛИ ТА РЕГІОНАЛІЗАЦІЯ ПАРТІЙНИХ СТРУКТУР В УКРАЇНІ (РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ МАНАЙЛО-ПРИХОДЬКО Р.Ю., ОСТАПЦЯ Ю.О. «РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР РОЗВИТКУ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ПАРТІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ»¹⁾)

Гайданка Є.І.,

кандидат політичних наук,

доцент кафедри політології і державного управління

Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет»

Україна залишається в когорті країн, транзитивність яких тісно пов'язана зі змінами у структурі партійної системи. Політичні партії залишаються активними політичними акторами та репрезентантами національної ідеології. Після інституціалізації політичних партій на національному рівні особливого значення набувають особливості розвитку регіональних партійних структур. Комплексному аналізу регіональних вимірів розвитку та функціонування партійної системи сучасної України присвячена монографія ужгородських політологів Юрія Остапця та Ренати Манайло-Приходько.

Запропоноване монографічне дослідження є універсальним політологічним аналізом на актуальну проблематику вітчизняного партогенезу та функціонування партійних структур на регіональному рівні. Монографія витримана у традиціях наукової роботи і розпочинається з історіографії партології (як зарубіжної, так і вітчизняної) та визначення пріоритетних напрямів сучасного дослідження функціонування партійних структур в Україні на регіональному рівні.

Окремо слід відмітити другий розділ монографії, в якому розкривається теоретико-методологічна основа дослідження. У цій частині роботи найкращим чином помітна вищезазначена універсальність і водночас системність монографії, адже автори логічно-послідовно розкривають історію партогенезу та сучасність світових партійних систем; вдаються до досвіду еволюції партійних систем у транзитивних суспільствах; комплексно розглядають особливості націоналізації та регіоналізації партійної системи в сучасній Україні. Для підтвердження своїх гіпотез дослідники вико-

ристовують найкращі наукові практики емпіричного аналізу партійних систем і виборчих процесів, наприклад, методику індексування М. Лааксо та Р. Таагапери, Р. Гюнтера, М. Галлахера, Д. Райє та ряду інших.

Третій та четвертий розділи монографії розкривають основний прикладний зміст дослідження. Крізь призму загальнонаціональних виборчих циклів визначається структуризація партійної системи України на регіональному рівні. Масштабність дослідження підтверджується періодом, який аналізується, а саме студіями електоральних процесів в Україні від перших виборів президента у 1991 році і до останніх президентських і парламентських виборів 2019 року. Оброблений масив «електорального матеріалу» приносить свої наукові результати. Зокрема, автори обґрунтовано виділяють три основні етапи еволюції партійної системи у сучасній Україні: 1) 1991–2004 рр., 2) 2004–2014 рр. та 3) 2014 р. – дотепер. При цьому кожному періоду еволюції партійної системи властиве конкретне «суспільно-політичне розмежування»: перший етап позначився протистоянням між прихильниками незалежності України і симпатиками СРСР; на другому етапі помітне соціокультурне протистояння «Схід–Захід»; останній на сьогодні, третій етап пов'язаний зі зміною структури електорального простору через події Революції Гідності та достроковими президентськими і парламентськими виборами у 2014 році.

Важлива роль у розвитку партійної системи у сучасній Україні відводиться питанням націоналізації та регіоналізації партійного простору. Дослідники через вивчення націоналізації/регіо-

¹ Манайло-Приходько Р.Ю., Остапця Ю.О. Регіональний вимір розвитку та функціонування партійної системи України. Ужгород : В-во «РІК-У», 2020. 388 с.

налізації партійної системи виокремлюють найбільш типові чи девіантні електоральні регіони в сучасній Україні. У цьому контексті авторами вдало розкриваються фактори формування партійного простору регіональних партій та складові частини регіональної конфігурації партійної системи України; визначається інституційний дизайн регіонального політичного режиму та впливу регіональних партійних структур на його функціонування; досліджується взаємозв'язок між створенням у регіонах політико-електоральних машин і ступенем авторитаризації регіональних режимів. Насамкінець, визначається регіональна структура партійної системи України в контексті регіонального поділу Захід – Центр – Південь – Схід. Дослідники обґрунтовано пропонують чоти-

рьохскладову конфігурацію партійної структури на регіональному рівні: 1) загальнонаціональні парламентські політичні партії, 2) загальнонаціональні непарламентські партії, 3) регіональні партії та 4) субрегіональні партії.

Підводячи підсумок, відмічаємо, що монографія авторства Р.Ю. Манайло-Приходько та Ю.О. Остапця є вагомим доповненням до сучасних підходів у прикладній політичній науці. Підтвердженням тому є новаторство методологічного інструментарію, який застосовувався для вивчення регіонального розвитку і функціонування партійної системи України. Монографія ужгородських дослідників здатна підвищити інтерес наукової спільноти до вивчення актуальної проблематики еволюції вітчизняної партійної системи.